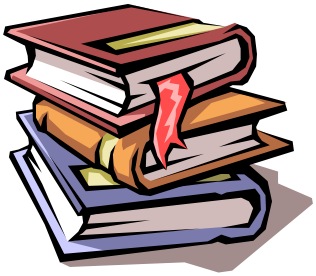
Tailieumontoan.com

Điện thoại (Zalo) 039.373.2038

ĐỀ CƯƠNG
GIỮA KÌ 2 MÔN TOÁN LỚP 9

Tài liệu sưu tầm, ngày 21 tháng 9 năm 2021

ĐỀ CƯƠNG GK2 TOÁN 9 VĂN YÊN

NĂM HỌC 2020-2021.

ĐỀ BÀI

Dạng 1.1: Giải các hệ phương trình sau

1) $\begin{cases} x-4y=3 \\ 2x-y=4 \end{cases}$.

2) $\begin{cases} \dfrac{x+y}{2}=\dfrac{x-y}{4} \\ \dfrac{x}{3}=\dfrac{y}{5}+1 \end{cases}$

3) $\begin{cases} (x+1)(y-1)=xy-1 \\ (x-3)(y-3)=xy-3 \end{cases}$

4) $\begin{cases} \dfrac{1}{2x-1}+\dfrac{4}{y+5}=3 \\ \dfrac{3}{2x-1}-\dfrac{2}{y+5}=-5 \end{cases}$

5) $\begin{cases} |x+5|-\dfrac{2}{\sqrt{y-2}}=4 \\ |x+5|+\dfrac{1}{\sqrt{y-2}}=3 \end{cases}$

6) $\begin{cases} \dfrac{x-1}{2x+1}-\dfrac{y-2}{y+2}=1 \\ \dfrac{3x-3}{2x+1}+\dfrac{2y-4}{y+2}=3 \end{cases}$

7) $\begin{cases} 2(x+2)-3(x-3y)=4 \\ 3(x+2)+(x-3y)=6 \end{cases}$

8) $\begin{cases} 2(x+y)+\sqrt{x+2}=7 \\ 5(x+y)-2\sqrt{x+2}=4 \end{cases}$

9) $\begin{cases} 2\sqrt{x-1}+\sqrt{y+2}=4 \\ 6\sqrt{x-1}-2\sqrt{y+2}=2 \end{cases}$

10) $\begin{cases} \dfrac{8}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|2y-1|}=5 \\ \dfrac{4}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|1-2y|}=3 \end{cases}$

11) $\begin{cases} \dfrac{x}{\sqrt{2x+3}}-2\sqrt{y+1}=3 \\ \dfrac{2x}{\sqrt{2x+3}}+\sqrt{y+1}=4 \end{cases}$

12) $\begin{cases} \dfrac{2y-5x}{3}+5=\dfrac{y+27}{4}-2x \\ \dfrac{x+1}{3}+y=\dfrac{6y-5x}{7} \end{cases}$

Dạng 1.2: Tìm điều kiện của tham số để hệ phương trình có nghiệm thỏa mãn điều kiện cho trước.

Bài 1. Cho hệ phương trình $\begin{cases} (m+1)x+my=2m-1 \\ mx-y=m^2-2 \end{cases}$

a) Giải hệ phương trình khi $m=1$.

b) Chứng minh hệ PT có nghiệm duy nhất với mọi m.

c) Với $(x;\ y)$ là nghiệm duy nhất của hệ phương trình, tìm hệ thức liên hệ giữa x, y không phụ thuộc vào m.

d) Gọi $(x;\ y)$ là nghiệm duy nhất của hệ phương trình. Hãy tìm m để

i) $\sqrt{2x+1}=y$

ii) $|x|=2|y|$

iii) Biểu thức $P=xy$ đạt giá trị lớn nhất.

iv) $x-y<0$

Bài 2. Cho hệ phương trình: $\begin{cases} mx+4y=m+2 \\ x+my=m \end{cases}$

a) Giải hệ phương trình với $m=-3$

b) Với $(x;y)$ là nghiệm duy nhất hệ phương trình, tìm hệ thức $x;y$ không phụ thuộc vào m.

c) Gọi (x,y) là nghiệm duy nhất của hệ phương trình. Hãy tìm m để

i) $x^2+y^2=2$

iii) Biểu thức $P=x-2y^2$ đạt giá trị lớn nhất

ii) $|1-x|+y=3$

iv) $x+y=\dfrac{2m}{m-4}$

Dạng 2: Giải toán bằng cách lập hệ phương trình

Dạng 2.1 : Toán tìm số

Bài 1. Tìm hai số tự nhiên biết tổng của chúng bằng 19 và tổng các bình phương của chúng bằng 185.

Bài 2. Tìm hai số tự nhiên, biết tổng của chúng là 2216 và nếu lấy số lớn chia cho 9 thì được thương là số kia và dư là 56.

Bài 3. Cho một số tự nhiên có hai chữ số. Tổng hai chữ số của chúng bằng 13. Tích hai chữ số ấy nhỏ hơn số đã cho là 25. Tìm số đã cho.

Bài 4. Tổng ba lần chữ số hàng đơn vị và hai lần chữ số hàng chục của một số có hai chữ số là 14. Nếu đổi chỗ chữ số hàng chục và hàng đơn vị cho nhau thì được số mới nhỏ hơn số ban đầu là 18 đơn vị. Tìm số có hai chữ số đó.

Dạng 2.2. Toán làm chung, làm riêng

Bài 1. Hai vòi nước cùng chảy vào một bể không có nước thì sau 1 giờ 20 giờ sẽ đầy bể. Nếu để vòi 1hảy một mình trong 10 phút, khóa lại rồi mở tiếp vòi 2 chảy trong 12 phút thì cả hai vòi chảy được $\dfrac{2}{15}$ bể. Tính thời gian mỗi vòi chảu một mình đầy bể ?

Bài 2. Để hoàn thành một công việc, hai tổ làm chung và dự kiến hoàn thành sau 6 giờ. Trên thực tế, sau 2 giờ hai tổ làm chung, tổ II bị điều đi làm việc khác, tổ I hoàn thành nốt công việc còn lại trong 10 giờ. Hỏi nếu mỗi tổ làm riêng thì sau bao lâu sẽ hoàn thành công việc?

Bài 3. Hai vòi nước cùng chảy vào một bể không có nước thì sau 2 giờ 55 phút đầy bể. Nếu để chảy một mình thì vòi thứ nhất chảy đầy bể nhanh hơn vòi thứ hai là 2 giờ. Tính thời gian mỗi vòi chảy một mình mà đầy bể?

Dạng 2.3: Toán chuyển động

Bài 1. Một ô tô dự định đi từ A đến B trong một thời gian nhất định. Nếu xe chạy mỗi giờ nhanh hơn 10km thì đến nơi sơm hơn dự định 3 giờ; còn nếu xe chạy chậm lại mỗi giờ 10km thì đến nơi chậm mất 5 giờ. Tính vận tốc của xe lúc đầu, thời gian dự định và chiều dài quãng đường AB?

Bài 2. Một ca nô chạy trên sông trong 7 giờ, xuôi dòng 108km và ngược dòng 63km. Một lần khác cũng trong 7 giờ ca nô xuôi dòng 81km và ngược dòng 84km.Tính vận tốc nước chảy và vận tốc canô lúc nước yên lặng?

Bài 3. Một khách du lịch đi trên ô tô 4 giờ, sau đó đi tiếp bằng tàu hỏa trong 7 giờ được quãng đường đường dài 640km. Hỏi vận tốc của tàu hỏa và ô tô, biết rằng mỗi giờ tàu hỏa đi nhanh hơn ô tô 5km?

Bài 4. Hai người khách du lịch xuất phát đồng thời từ hai thành phố cách nhau $38km$. Họ đi ngược chiều và gặp nhau sau 4 giờ. Hỏi vận tốc của mỗi người, biết rằng đến khi gặp nhau, người thứ nhất đi được nhiều hơn người thứ hai $2km$.

Dạng 2.4. Toán liên quan tới yếu tố hình học

Bài 1. Một hình chữ nhật. Nếu tăng chiều dài thêm $2m$ và tăng chiều rộng $3m$ thì diện tích tăng $100m^2$. Nếu cùng giảm chiều dài và chiều rộng $2m$ thì diện tích giảm $68m^2$. Tính diện tích hình chữ nhật đó.

Bài 2. Một mảnh vườn hình chữ nhật có diện tích là $720m^2$, nếu tăng chiều dài thêm $6m$ và giảm chiều rộng đi $4m$ thì diện tích mảnh vườn không đổi. Tính các kích thước của mảnh vườn.

Bài 3. Một mảnh đất hình chữ nhật có chu vi $90m$. Nếu giảm chiều rộng đi $4m$ và giảm chiều dài 20% thì chu vi mảnh đất giảm đi $18m$. Tính chiều dài và chiều rộng của mảnh vườn ban đầu?

Bài 4. Một mảnh đất hình chữ nhật có chu vi $28m$ và độ dài đường chéo bằng $10m$. Tính chiều dài và chiều rộng của mảnh đất.

Dạng 2.5. Toán phần trăm

Câu 1. Hai xí nghiệp theo kế hoạch phải làm tổng cộng 360 dụng cụ. Trên thực tế, xí nghiệp 1 vượt mức 12%, xí nghiệp 2 vượt mức 10% do đó cả hai xí nghiệp làm tổng cộng 400 dụng cụ. Tính số dụng cụ của mỗi xí nghiệp phải làm.

Câu 2. Hai trường A, B có 210 học sinh thi đỗ vào lớp 10 đạt tỉ lệ trúng tuyển 84%. Biết số học sinh đỗ của trường A chiếm 80%, số học sinh đỗ của trường B chiếm 90%. Tính số học sinh dự thi của mỗi trường.

Câu 3. Trong tuần đầu hai tổ sản xuất được 1500 bộ quần áo. Sang tuần thứ 2, tổ 1 vượt mức 25%, tổ 2 giảm mức 18% nên trong tuần này cả hai tổ sản xuất được 1617 bộ quần áo. Hỏi trong tuần đầu mỗi tổ sản xuất được bao nhiêu bộ quần áo?

Dạng 3. Hàm số $y=ax^2\,(a\neq 0)$. Phương trình bậc hai một ẩn

Câu 1. Cho hàm số $y=x^2$ có đồ thị là Parabol (P) và hàm số $y=x+2$ có đồ thị là đường thẳng (d).

a) Chứng minh (d) cắt (P) tại hai điểm phân biệt.

b) Hãy xác định tọa độ các giao điểm A,B của (P) và (d).

c) Tính diện tích của tam giác OAB (O là gốc tọa độ).

Bài 2: Cho hàm số $y=ax^2\,(a\neq 0)$ có đồ thị là Parabol (P)

a) Xác định a biết Parabol (P) đi qua điểm $M(-1;1)$

b) Vẽ đồ thị hàm số $y=ax^2$ với a vừa tìm được ở câu trên.

c) Cho đường thẳng $(d): y=2x+3$. Tìm tọa độ giao điểm của (d) và (P) với hệ số a tìm được.

d) Tính diện tích tam giác AOB với A,B là các giao điểm của (d) và (P)

Bài 3: Cho hàm số $y=-x^2$ có đồ thị là Parabol (P) và hàm số $y=x-2$ có đồ thị là đường thẳng (d). Gọi A,B là giao điểm của (d) và (P). Tính diện tích tam giác AOB

Bài 4: Cho hàm số $y=ax^2\,(a\neq 0)$ có đồ thị là Parabol (P) và đường thẳng $(d): y=-2x+3$

a) Xác định hệ số a biết rằng (P) đi qua điểm $(-2;4)$

b) Gọi A,B là hai giao điểm của $(P),(d)$, H,K lần lượt là hình chiếu của A,B trên trục hoành. Tính diện tích tứ giác $AHKB$.

Câu 5. Giải phương trình bậc hai

a) $2x^2-3x-5=0$ b) $x^2-6x+8=0$

c) $9x^2-12x+4=0$ d) $-3x^2+4x-4=0$

Câu 6. Cho phương trình $(m+1)x^2-2mx+m-3=0$ (m là tham số)

a) Giải phương trình với $m=2$.

b) Tìm điều kiện của m để phương trình đã cho có hai nghiệm phân biệt.

Câu 7. Cho phương trình $x^2-(2m-1)x+m^2-m-6=0$ (m là tham số)

a) Giải phương trình với $m=-5$.

b) Chứng minh rằng phương trình luôn có hai nghiệm phân biệt với mọi giá trị của m.

Câu 8. Cho phương trình $mx^2-2(m-1)x+m-3=0$ (m là tham số).

Tìm các giá trị của m để phương trình:

a) Có hai nghiệm phân biệt b) Có nghiệm kép

c) Vô nghiệm d) Có nghiệm.

Câu 9. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho $(P): y=x^2$ và đường thẳng $(d): y=mx+3$.

a) Chứng tỏ (d) luôn cắt (P) tại hai điểm phân biệt.

b) Tìm tọa độ các giao điểm A,B của Parabol (P) và đường thẳng (d) khi $m=2$. Tính diện tích ΔAOB.

Dạng 4: Góc với đường tròn.

Câu 1. Cho đường tròn $(O;R)$ và điểm A cố định ngoài đường tròn. Qua A kẻ hai tiếp tuyến AM,AN tới đường tròn (M,N là hai tiếp điểm). Một đường thẳng d đi qua A cắt đường tròn $(O;R)$ tại B và C $(AB<AC)$. Gọi I là trung điểm BC.

a) Chứng minh năm điểm A,M,N,O,I thuộc một đường tròn.

b) Chứng minh $AM^2=AB.AC$.

c) Đường thẳng qua B song song với AM cắt MN tại E. Chứng minh $IE//MC$.

d) Chứng minh khi d thay đổi quay quanh điểm A thì trọng tâm G của tam giác MBC luôn nằm trên một đường tròn cố định.

Câu 2. Cho tam giác ABC vuông tại A và điểm M thuộc cạnh AC. Vẽ đường tròn tâm O đường kính MC cắt BC tại E. Nối BM cắt đường tròn (O) tại N, AN cắt đường tròn (O) tại D. Lấy I đối xứng với M qua A, K đối xứng với M qua E.

a) Chứng minh $BANC$ là tứ giác nội tiếp.

b) Chứng minh CA là tia phân giác của $\widehat{BCD}$.

c) Chứng minh $ABED$ là hình thang.

d) Tìm vị trí M để đường tròn ngoại tiếp tam giác BIK có bán kính nhỏ nhất.

Câu 4. Cho hai số thực $x,\ y$ thỏa mãn điều kiện $xy=1$ và $x>y$. Chứng minh rằng $A=\dfrac{x^2+y^2}{x-y}\ge 2\sqrt{2}$

Câu 5. Cho các số thực dương $x,\ y,\ z$ thỏa mãn $xy+yz+zx=3$. Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P=\dfrac{x}{\sqrt{x^2+3}}+\dfrac{y}{\sqrt{y^2+3}}+\dfrac{z}{\sqrt{z^2+3}}$

HẾT

UBND QUẬN HÀ ĐÔNG

TRƯỜNG THCS VĂN YÊN

ĐỀ CƯƠNG ÔN TẬP GIỮA HỌC KỲ II

NĂM HỌC 2020-2021. MÔN: TOÁN 9

Dạng 1.1: Giải các hệ phương trình sau

1) $\begin{cases}x-4y=3\\2x-y=4\end{cases}$.

2) $\begin{cases}\dfrac{x+y}{2}=\dfrac{x-y}{4}\\\dfrac{x}{3}=\dfrac{y}{5}+1\end{cases}$

3) $\begin{cases}(x+1)(y-1)=xy-1\\(x-3)(y-3)=xy-3\end{cases}$

4) $\begin{cases}\dfrac{1}{2x-1}+\dfrac{4}{y+5}=3\\\dfrac{3}{2x-1}-\dfrac{2}{y+5}=-5\end{cases}$

5) $\begin{cases}|x+5|-\dfrac{2}{\sqrt{y-2}}=4\\|x+5|+\dfrac{1}{\sqrt{y-2}}=3\end{cases}$

6) $\begin{cases}\dfrac{x-1}{2x+1}-\dfrac{y-2}{y+2}=1\\\dfrac{3x-3}{2x+1}+\dfrac{2y-4}{y+2}=3\end{cases}$

7) $\begin{cases}2(x+2)-3(x-3y)=4\\3(x+2)+(x-3y)=6\end{cases}$

8) $\begin{cases}2(x+y)+\sqrt{x+2}=7\\5(x+y)-2\sqrt{x+2}=4\end{cases}$

9) $\begin{cases}2\sqrt{x-1}+\sqrt{y+2}=4\\6\sqrt{x-1}-2\sqrt{y+2}=2\end{cases}$

10) $\begin{cases}\dfrac{8}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|2y-1|}=5\\\dfrac{4}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|1-2y|}=3\end{cases}$

11) $\begin{cases}\dfrac{x}{\sqrt{2x+3}}-2\sqrt{y+1}=3\\\dfrac{2x}{\sqrt{2x+3}}+\sqrt{y+1}=4\end{cases}$

12) $\begin{cases}\dfrac{2y-5x}{3}+5=\dfrac{y+27}{4}-2x\\\dfrac{x+1}{3}+y=\dfrac{6y-5x}{7}\end{cases}$

Lời giải

1) $\begin{cases} x-4y=3 \\ 2x-y=4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x-8y=6 \\ 2x-y=4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x-y=4 \\ -7y=2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x+\dfrac{2}{7}=4 \\ y=\dfrac{-2}{7} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=\dfrac{13}{7} \\ y=\dfrac{-2}{7} \end{cases}$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=\left(\dfrac{13}{7};\dfrac{-2}{7}\right)$.

2) $\begin{cases} \dfrac{x+y}{2}=\dfrac{x-y}{4} \\ \dfrac{x}{3}=\dfrac{y}{5}+1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2(x+y)=x-y \\ 5x=3y+15 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x+2y-x+y=0 \\ 5x-3y=15 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x+3y=0 \\ 5x-3y=15 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x+3y=0 \\ 6x=15 \end{cases}$

$\Leftrightarrow \begin{cases} x=\dfrac{15}{6} \\ \dfrac{15}{6}+3y=0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=\dfrac{5}{2} \\ y=\dfrac{-5}{6} \end{cases}$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=\left(\dfrac{5}{2};\dfrac{-5}{6}\right)$.

3) $\begin{cases} (x+1)(y-1)=xy-1 \\ (x-3)(y-3)=xy-3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} xy-x+y-1=xy-1 \\ xy-3x-3y+9=xy-3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} -x+y=0 \\ -3x-3y=-12 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=y \\ -3x-3x=-12 \end{cases}$

$\Leftrightarrow \begin{cases} x=y \\ -3x-3x=-12 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=y \\ -6x=-12 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=2 \\ y=2 \end{cases}$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=(2;2)$.

4) $\begin{cases} \dfrac{1}{2x-1}+\dfrac{4}{y+5}=3 \\ \dfrac{3}{2x-1}-\dfrac{2}{y+5}=-5 \end{cases}$

Điều kiện $x\neq\dfrac{1}{2}; y\neq -5$

$\begin{cases} \dfrac{1}{2x-1}+\dfrac{4}{y+5}=3 \\ \dfrac{3}{2x-1}-\dfrac{2}{y+5}=-5 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \dfrac{1}{2x-1}+\dfrac{4}{y+5}=3 \\ \dfrac{6}{2x-1}-\dfrac{4}{y+5}=-10 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \dfrac{1}{2x-1}+\dfrac{4}{y+5}=3 \\ \dfrac{7}{2x-1}=-7 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x-1=-1 \\ \dfrac{1}{2x-1}+\dfrac{4}{y+5}=3 \end{cases}$

$\Leftrightarrow \begin{cases} x=0 \\ -1+\dfrac{4}{y+5}=3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=0 \\ \dfrac{4}{y+5}=4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=0 \\ y+5=1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=0 \text{(thoả mãn)} \\ y=-4 \text{(thoả mãn)} \end{cases}$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=(0;-4)$.

5) $\begin{cases} |x+5|-\dfrac{2}{\sqrt{y}-2}=4 \\ |x+5|+\dfrac{1}{\sqrt{y}-2}=3 \end{cases}$ Điều kiện $y \ge 0; y \ne 4$

$\begin{cases} |x+5|-\dfrac{2}{\sqrt{y}-2}=4 \\ |x+5|+\dfrac{1}{\sqrt{y}-2}=3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} |x+5|+\dfrac{1}{\sqrt{y}-2}=3 \\ \dfrac{-3}{\sqrt{y}-2}=1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} |x+5|+\dfrac{1}{\sqrt{y}-2}=3 \\ \sqrt{y}-2=\dfrac{-1}{3} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} |x+5|+\dfrac{1}{\frac{5}{3}-2}=3 \\ y=\dfrac{25}{9} \end{cases}$

$\Leftrightarrow \begin{cases} |x+5|-3=3 \\ y=\dfrac{25}{9} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} |x+5|=9 \\ y=\dfrac{25}{9} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \left[\begin{array}{l} x=4 \\ x=-14 \end{array}\right. \\ y=\dfrac{25}{9}\left(\text{thoa man}\right) \end{cases}$

Vậy hệ phương trình có nghiệm $(x,y) \in \left\{\left(4;\dfrac{25}{9}\right),\left(-14;\dfrac{25}{9}\right)\right\}$.

6) $\begin{cases} \dfrac{x-1}{2x+1}-\dfrac{y-2}{y+2}=1 \\ \dfrac{3x-3}{2x+1}+\dfrac{2y-4}{y+2}=3 \end{cases}$ Điều kiện $x \ne \dfrac{-1}{2}; y \ne -2$

$\begin{cases} \dfrac{x-1}{2x+1}-\dfrac{y-2}{y+2}=1 \\ \dfrac{3x-3}{2x+1}+\dfrac{2y-4}{y+2}=3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \dfrac{x-1}{2x+1}-\dfrac{y-2}{y+2}=1 \\ \dfrac{3(x-1)}{2x+1}+\dfrac{2(y-2)}{y+2}=3 \end{cases}$

Đặt $\begin{cases} a=\dfrac{x-1}{2x+1} \\ b=\dfrac{y-2}{y+2} \end{cases}$

Ta có hệ phương trình: $\begin{cases} a-b=1 \\ 3a+2b=3 \end{cases}$

$\begin{cases} a-b=1 \\ 3a+2b=3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 3a-3b=3 \\ 3a+2b=3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a-b=1 \\ 5b=0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a=1 \\ b=0 \end{cases}$

$\begin{cases} \dfrac{x-1}{2x+1}=1 \\ \dfrac{y-2}{y+2}=0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x+1=x-1 \\ y=2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=-2\left(\text{thoa man}\right) \\ y=2\left(\text{thoa man}\right) \end{cases}$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=(-2;2)$.

$$7)\begin{cases}2(x+2)-3(x-3y)=4\\3(x+2)+(x-3y)=6\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}2(x+2)-3(x-3y)=4\\9(x+2)+3(x-3y)=18\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}11(x+2)=22\\3(x+2)+(x-3y)=6\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}x+2=2\\3(x+2)+(x-3y)=6\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=0\\3.2-3y=6\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=0\\y=0\end{cases}$$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=(0;0)$.

$$8)\begin{cases}2(x+y)+\sqrt{x+2}=7\\5(x+y)-2\sqrt{x+2}=4\end{cases}$$ Điều kiện $x\ge -2$

$$\begin{cases}2(x+y)+\sqrt{x+2}=7\\5(x+y)-2\sqrt{x+2}=4\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}4(x+y)+2\sqrt{x+2}=14\\5(x+y)-2\sqrt{x+2}=4\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}9(x+y)=18\\2(x+y)+\sqrt{x+2}=7\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}x+y=2\\2.2+\sqrt{x+2}=7\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x+y=2\\\sqrt{x+2}=3\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=7(\text{thoa man})\\y=-5\end{cases}$$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=(7;-5)$.

$$9)\begin{cases}2\sqrt{x-1}+\sqrt{y+2}=4\\6\sqrt{x-1}-2\sqrt{y+2}=2\end{cases}$$ Điều kiện $x\ge 1; y\ge -2$

$$\begin{cases}2\sqrt{x-1}+\sqrt{y+2}=4\\6\sqrt{x-1}-2\sqrt{y+2}=2\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}4\sqrt{x-1}+2\sqrt{y+2}=8\\6\sqrt{x-1}-2\sqrt{y+2}=2\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}10\sqrt{x-1}=10\\2\sqrt{x-1}+\sqrt{y+2}=4\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}\sqrt{x-1}=1\\2\sqrt{x-1}+\sqrt{y+2}=4\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=2\\2+\sqrt{y+2}=4\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=2\\\sqrt{y+2}=2\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=2(\text{thoa man})\\y=2(\text{thoa man})\end{cases}$$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=(2;2)$.

$$10)\begin{cases}\dfrac{8}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|2y-1|}=5\\\dfrac{4}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|1-2y|}=3\end{cases}$$ Điều kiện $x\ge 0; x\ne 9; y\ne \dfrac{1}{2}$

$$\begin{cases}\dfrac{8}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|2y-1|}=5\\\dfrac{4}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|1-2y|}=3\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}\dfrac{8}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|2y-1|}=5\\\dfrac{4}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|2y-1|}=3\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}\dfrac{4}{\sqrt{x}-3}=2\\\dfrac{4}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|2y-1|}=3\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}\sqrt{x}-3=\dfrac{4}{2}=2\\\dfrac{4}{\sqrt{x}-3}+\dfrac{1}{|2y-1|}=3\end{cases}$$

$$\begin{cases} x=10 \\ \dfrac{4}{5-3}-\dfrac{1}{|2y-1|}=3 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=10 \\ \dfrac{1}{|2y-1|}=1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=10 \\ |2y-1|=1 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=10\,(\text{thoa man}) \\ \left[\begin{array}{l} y=1\,(\text{thoa man}) \\ y=-1\,(\text{thoa man}) \end{array}\right. \end{cases}$$

Vậy hệ phương trình có nghiệm $(x,y)\in\{(10;1),(10;-1)\}$.

11) $\begin{cases} \dfrac{x}{\sqrt{2x+3}}-2\sqrt{y+1}=3 \\ \dfrac{2x}{\sqrt{2x+3}}+\sqrt{y+1}=4 \end{cases}$ Điều kiện $x>\dfrac{-3}{2}; y\ge -1$

$$\begin{cases} \dfrac{x}{\sqrt{2x+3}}-2\sqrt{y+1}=3 \\ \dfrac{2x}{\sqrt{2x+3}}+\sqrt{y+1}=4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \dfrac{2x}{\sqrt{2x+3}}-4\sqrt{y+1}=6 \\ \dfrac{2x}{\sqrt{2x+3}}+\sqrt{y+1}=4 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \dfrac{x}{\sqrt{2x+3}}-2\sqrt{y+1}=3 \\ -5\sqrt{y+1}=2 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \dfrac{x}{\sqrt{2x+3}}-2\sqrt{y+1}=3 \\ \sqrt{y+1}=\dfrac{-2}{5}\,(\text{vo ly}) \end{cases}$$

Vậy hệ phương trình vô nghiệm

12) $\begin{cases} \dfrac{2y-5x}{3}+5=\dfrac{y+27}{4}-2x \\ \dfrac{x+1}{3}+y=\dfrac{6y-5x}{7} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 4(2y-5x)+60=3(y+27)-24x \\ 7(x+1)+21y=3(6y-5x) \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 8y-20x+60=3y+81-24x \\ 7x+7+21y=18y-15x \end{cases}$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 4x+5y=21 \\ 22x+3y=-7 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 12x+15y=63 \\ 110x+15y=-35 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 98x=-98 \\ 4x+5y=21 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=-1 \\ y=5 \end{cases}$$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x,y)=(-1;5)$.

Dạng 1.2: Tìm điều kiện của tham số để hệ phương trình có nghiệm thỏa mãn điều kiện cho trước.

Bài 3. Cho hệ phương trình $\begin{cases} (m+1)x+my=2m-1 \\ mx-y=m^2-2 \end{cases}$

a) Giải hệ phương trình khi $m=1$.

b) Chứng minh hệ PT có nghiệm duy nhất với mọi m.

c) Với $(x;y)$ là nghiệm duy nhất của hệ phương trình, tìm hệ thức liên hệ giữa x, y không phụ thuộc vào m.

d) Gọi $(x;y)$ là nghiệm duy nhất của hệ phương trình. Hãy tìm m để

i) $\sqrt{2x+1}=y$

ii) $|x|=2|y|$

iii) Biểu thức $P=xy$ đạt giá trị lớn nhất.

iv) $x-y<0$

Lời giải

Cho hệ phương trình $\begin{cases}(m+1)x+my=2m-1\\ mx-y=m^2-2\end{cases}\quad (I)$

a) Giải hệ phương trình khi $m=1$.

Thay $m=1$ vào hệ (I) ta được

$$\begin{cases}(1+1)x+1.y=2.1-1\\ 1.x-y=1^2-2\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}2x+y=1\\ x-y=-1\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}3x=0\\ y=x+1\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=0\\ y=1\end{cases}$$

Vậy với $m=1$ thì hệ phương trình đã cho có nghiệm duy nhất $\begin{cases}x=0\\ y=1\end{cases}$.

b) Chứng minh hệ PT có nghiệm duy nhất với mọi m.

$$\begin{cases}(m+1)x+my=2m-1\\ mx-y=m^2-2\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}y=mx-m^2+2\\ (m+1)x+m\left(mx-m^2+2\right)=2m-1\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}\left(m+1\right)x+m^2x-m^3+2m=2m-1\\ y=mx-m^2+2\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}\left(m^2+m+1\right)x=m^3-2m+2m-1\\ y=mx-m^2+2\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}\left(m^2+m+1\right)x=m^3-1\\ y=mx-m^2+2\end{cases}$$ (vì $m^2+m+1>0$ với mọi m)

$$\Leftrightarrow\begin{cases}x=m-1\\ y=m\left(m-1\right)-m^2+2\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}x=m-1\\ y=-m+2\end{cases}$$

Vậy hệ PT có nghiệm duy nhất với mọi m.

c) Với $(x;y)$ là nghiệm duy nhất của hệ phương trình, tìm hệ thức liên hệ giữa x, y không phụ thuộc vào m.

Với mọi m hệ PT có nghiệm duy nhất $\begin{cases}x=m-1\\ y=-m+2\end{cases}$.

Cộng vế với vế hai đẳng thức trên ta được: $x+y=1$

Vậy với $(x;y)$ là nghiệm duy nhất của hệ phương trình hệ thức liên hệ giữa x, y không phụ thuộc vào m là $x+y=1$.

d) Gọi $(x;y)$ là nghiệm duy nhất của hệ phương trình. Hãy tìm m để

i) $\sqrt{2x+1}=y$

Với mọi m hệ PT có nghiệm duy nhất $\begin{cases}x=m-1\\ y=-m+2\end{cases}$. Thay vào (i) ta được:

$$-m+2=\sqrt{2m-2+1}$$

$\Leftrightarrow -m+2=\sqrt{2m-1}\ (1)$ ĐK $m\ge\frac{1}{2}$.

Với $\frac{1}{2}\le m\le 2$ bình phương hai vế của (1) ta được

$m^2-4m+4=2m-1$

$\Leftrightarrow m^2-6m+5=0$

$\Leftrightarrow m^2-m-5m+5=0$

$\Leftrightarrow (m-1)(m-5)=0$

$\Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} m-1=0 \\ m-5=0 \end{array}\right.$

$\Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} m=1 \text{ (Thoả mãn)} \\ m=5 \text{ (loại)} \end{array}\right.$

Vậy với $m=1$ thì hệ phương trình đã cho có nghiệm duy nhất $(x;\ y)$ thỏa mãn $\sqrt{2x+1}=y$.

ii) $|x|=2|y|$

Với mọi m hệ PT có nghiệm duy nhất $\left\{\begin{array}{l} x=m-1 \\ y=-m+2 \end{array}\right.$. Thay vào (ii) ta được:

$|m-1|=2|-m+2|$

$\Leftrightarrow (m-1)^2=(-2m+4)^2$

$\Leftrightarrow (m-1)^2-(-2m+4)^2=0$

$\Leftrightarrow (m-1-2m+4)(m-1+2m-4)=0$

$\Leftrightarrow (-m+3)(3m-5)=0$

$\Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} -m+3=0 \\ 3m-5=0 \end{array}\right.$

$\Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} m=3 \\ m=\frac{5}{3} \end{array}\right.$

Vậy với $m=3$ hoặc $m=\frac{5}{3}$ thì hệ phương trình đã cho có nghiệm duy nhất $(x;\ y)$ thỏa mãn $\sqrt{2x+1}=y$.

iii) Biểu thức $P=xy$ đạt giá trị lớn nhất.

Với mọi m hệ PT có nghiệm duy nhất $\left\{\begin{array}{l} x=m-1 \\ y=-m+2 \end{array}\right.$. Thay vào P ta được:

$P=(m-1)(-m+2)=-m^2+m+2m-2$

$=-m^2+3m-2=-\left(m^2-2.\frac{3}{2}m+\frac{9}{4}\right)+\frac{1}{4}=-\left(m-\frac{3}{2}\right)^2+\frac{1}{4}$

Ta có $-\left(m-\frac{3}{2}\right)^2+\frac{1}{4}\le\frac{1}{4}$ với mọi m.

Dấu bằng xảy ra khi và chỉ khi $-\left(m-\frac{3}{2}\right)^2=0\Leftrightarrow m-\frac{3}{2}=0\Leftrightarrow m=\frac{3}{2}$.

Vậy với $m=\frac{3}{2}$ thì hệ phương trình đã cho có nghiệm duy nhất $(x;\ y)$ thỏa mãn $P=xy$ đạt giá trị lớn nhất là $\frac{1}{4}$.

iv) $x-y<0$

Với mọi m hệ PT có nghiệm duy nhất $\begin{cases}x=m-1\\y=-m+2\end{cases}$. Thay vào (iv) ta được:

$m-1-(-m+2)<0$

$\Leftrightarrow m-1+m-2<0$

$\Leftrightarrow 2m-3<0$

$\Leftrightarrow 2m<3$

$\Leftrightarrow m<\frac{3}{2}$

Vậy với $m<\frac{3}{2}$ thì hệ phương trình đã cho có nghiệm duy nhất $(x;\ y)$ thỏa mãn $x-y<0$.

Bài 4. Cho hệ phương trình: $\begin{cases}mx+4y=m+2\\x+my=m\end{cases}$

a) Giải hệ phương trình với $m=-3$

b) Với $(x;y)$ là nghiệm duy nhất hệ phương trình, tìm hệ thức $x;y$ không phụ thuộc vào m.

c) Gọi (x,y) là nghiệm duy nhất của hệ phương trình. Hãy tìm m để

i) $x^2+y^2=2$

ii) $|1-x|+y=3$

iii) Biểu thức $P=x-2y^2$ đạt giá trị lớn nhất

iv) $x+y=\frac{2m}{m-4}$

Lời giải

a) Giải hệ phương trình với $m=-3$

Thay $m=-3$ vào hệ phương trình ta được:

$$\begin{cases}-3x+4y=-1\\x-3y=-3\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}-3x+4y=-1\\3x-9y=-9\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}-3x+4y=-1\\-5y=-10\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}y=2\\x-3.2=-3\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}y=2\\x=3\end{cases}$$

Vậy hệ phương trình có nghiệm duy nhất $(x;y)=(3;2)$

b) Với $(x;y)$ là nghiệm duy nhất hệ phương trình, tìm hệ thức $x;y$ không phụ thuộc vào m.

Ta có: $\begin{cases} mx+4y=m+2 \\ x+my=m \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=m-my \quad (1) \\ m.(m-my)+4y=m+2 \quad (2) \end{cases}$

Xét phương trình (2):

$m.(m-my)+4y=m+2 \Leftrightarrow m^2-m^2y+4y=m+2$

$\Leftrightarrow (m^2-4)y=m^2-m-2$

Để hệ phương trình có nghiệm duy nhất :

$(m^2-4)\neq 0 \Leftrightarrow m\neq \pm 2$

Khi đó, $y=\dfrac{m+1}{m+2}$

Thay $y=\dfrac{m+1}{m+2}$ vào (1) ta được: $x=m-\dfrac{m.(m+1)}{m+2}=\dfrac{m}{m+2}$

Vậy $\begin{cases} x=\dfrac{m}{m+2} \\ y=\dfrac{m+1}{m+2} \end{cases}$

Ta có: $2y-x=\dfrac{2.(m+1)}{m+2}-\dfrac{m}{m+2}=1$

Vậy hệ thức liên hệ giữa $x;y$ không phụ thuộc vào m là: $2y-x=1$.

c) Gọi (x,y) là nghiệm duy nhất của hệ phương trình. Hãy tìm m để

i) $x^2+y^2=2$

ii) $|1-x|+y=3$

iii) Biểu thức $P=x-2y^2$ đạt giá trị lớn nhất

iv) $x+y=\dfrac{2m}{m-4}$

i) $x^2+y^2=2$

Ta có: $x^2+y^2=2 \Leftrightarrow \dfrac{m^2}{(m+2)^2}+\dfrac{(m+1)^2}{(m+2)^2}=2 \Leftrightarrow \dfrac{2m^2+2m+1}{(m+2)^2}=2 \Leftrightarrow 2m^2+2m+1=2.(m+2)^2$

$\Leftrightarrow -6m=7 \Leftrightarrow m=\dfrac{-7}{6}$

ii) $|1-x|+y=3 \Leftrightarrow \left|1-\dfrac{m}{m+2}\right|+\dfrac{m+1}{m+2}=3 \Leftrightarrow \left|\dfrac{2}{m+2}\right|+\dfrac{m+1}{m+2}=3$ (*)

TH1: nếu $m>-2$

PT (*) trở thành: $\frac{2}{m+2}+\frac{m+1}{m+2}=3\Leftrightarrow\frac{m+3}{m+2}=3\Leftrightarrow m+3=3m+6\Leftrightarrow 2m=-3\Leftrightarrow m=\frac{-3}{2}(tm)$

TH1: nếu $m<-2$

PT (*) trở thành: $\frac{-2}{m+2}+\frac{m+1}{m+2}=3\Leftrightarrow\frac{m-1}{m+2}=3\Leftrightarrow m-1=3m+6\Leftrightarrow 2m=-7\Leftrightarrow m=\frac{-7}{2}(tm)$

Vậy $m=\frac{-7}{2}$ hoặc $m=\frac{-3}{2}$

iii) Biểu thức $P=x-2y^2$ đạt giá trị lớn nhất

Ta có: vì $2y-x=1\Rightarrow x=2y-1$

Thay $x=2y-1$ vào $P=x-2y^2$ ta được $P=(2y-1)-y^2=2y-1-y^2=-2\left(y-\frac{1}{2}\right)^2-\frac{1}{2}\le-\frac{1}{2}$

Suy ra, GTLN của $P=\frac{-1}{2}$ khi $\left(y-\frac{1}{2}\right)^2=0\Leftrightarrow\frac{m+1}{m+2}=\frac{1}{2}\Leftrightarrow 2.(m+1)=m+2\Leftrightarrow m=0$

Vậy $m=0$ là giá trị cần tìm.

iv) $x+y=\frac{2m}{m-4}$

$x+y=\frac{2m}{m-4}\Leftrightarrow\frac{m}{m+2}+\frac{m+1}{m+2}=\frac{2m}{m-4}$

$\Leftrightarrow\frac{2m+1}{m+2}=\frac{2m}{m-4}$

$\Leftrightarrow(2m+1).(m-4)=2m.(m+2)$

$\Leftrightarrow 2m^2-7m-4=2m^2+4m$

$\Leftrightarrow -11m=4$

$\Leftrightarrow m=\frac{-4}{11}$

Vậy $m=\frac{-4}{11}$ là giá trị cần tìm.

Dạng 2: Giải toán bằng cách lập hệ phương trình

Dạng 2.1 : Toán tìm số

Bài 1. Tìm hai số tự nhiên biết tổng của chúng bằng 19 và tổng các bình phương của chúng bằng 185.

Lời giải:

Gọi hai số đã cho lần lượt là $a,b(a,b\in N;a,b<19)$

Vì tổng hai số bằng 19 nên ta có phương trình : $a+b=19(1)$

Tổng bình phương của chúng bằng 185 nên ta có phương trình : $a^2+b^2=185(2)$

Từ (1) và (2) ta có hệ phương trình :

$$\begin{cases}a+b=19\\a^2+b^2=185\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}b=19-a\\a^2+(19-a)^2=185\end{cases}\Leftrightarrow\left[\begin{cases}a=8\\b=11\end{cases}(TM)\right.\left.\begin{cases}a=11\\b=8\end{cases}(TM)\right.$$ Vậy....

Bài 2. Tìm hai số tự nhiên, biết tổng của chúng là 2216 và nếu lấy số lớn chia cho 9 thì được thương là số kia và dư là 56.

Lời giải:

Gọi hai số đã cho lần lượt là $a,b(a,b\in N;a,b<2216)$, giả sử $a>b$

Vì tổng hai số bằng 2216 nên ta có phương trình : $a+b=2216(1)$

Nếu lấy số lớn chia cho 9 thì được thương là số kia và dư là 56, nên ta có phương trình :

$a=9b+56(2)$

Từ (1) và (2) ta có hệ phương trình :

$$\begin{cases}a+b=2216\\a=9b+56\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}9b+56+b=2216\\a=9b+56\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}a=2000\\b=216\end{cases}(TM)$$ Vậy....

Bài 3. Cho một số tự nhiên có hai chữ số. Tổng hai chữ số của chúng bằng 13. Tích hai chữ số ấy nhỏ hơn số đã cho là 25. Tìm số đã cho.

Lời giải:

Gọi số có hai số đã cho là $\overline{ab}(a,b\in N;0<a\le 9;0\le b\le 9)$.

Vì tổng hai chữ số bằng 13 nên ta có phương trình : $a+b=13(1)$

Tích hai chữ số ấy nhỏ hơn số đã cho là 25 nên ta có phương trình :

$ab+25=\overline{ab}\Leftrightarrow ab+25=10a+b\Leftrightarrow ab+25=(a+b)+9a(2)$

Từ (1) và (2) ta có hệ phương trình :

$$\begin{cases}a+b=13\\ab+25=(a+b)+9a\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}b=13-a\\a(13-a)+25=13+9a\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}b=13-a\\a^2-4a-12=0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}b=13-a\\\left[\begin{array}{l}a=6(TM)\\a=-2(KTM)\end{array}\right.\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}a=6\\b=7\end{cases}(tm)$$

Vậy số đã cho là 67.

Bài 4. Tổng ba lần chữ số hàng đơn vị và hai lần chữ số hàng chục của một số có hai chữ số là 14. Nếu đổi chỗ chữ số hàng chục và hàng đơn vị cho nhau thì được số mới nhỏ hơn số ban đầu là 18 đơn vị. Tìm số có hai chữ số đó.

Lời giải :

Gọi số có hai chữ số đã cho là $\overline{ab}\left(a,b\in N;0<a;b\le 9\right)$.

Vì tổng ba lần chữ số hàng đơn vị và hai lần chữ số hàng chục của một số có hai chữ số là 14. nên ta có phương trình : $3b+2a=14\left(1\right)$

Nếu đổi chỗ chữ số hàng chục và hàng đơn vị cho nhau thì được số mới nhỏ hơn số ban đầu là 18 đơn vị nên ta có phương trình :

$\overline{ba}+18=\overline{ab}\Leftrightarrow 10b+a+18=10a+b\Leftrightarrow -9a+9b=-18\left(2\right)$

Từ $\left(1\right)$ và $\left(2\right)$ ta có hệ phương trình :

$$\begin{cases}2a+3b=14\\-9a+9b=-18\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}a=4\\b=2\end{cases}(\text{TM})$$

Vậy số đã cho là 42.

Dạng 2.2. Toán làm chung, làm riêng

Bài 1. Hai vòi nước cùng chảy vào một bể không có nước thì sau 1 giờ 20 giờ sẽ đầy bể. Nếu để vòi 1 chảy một mình trong 10 phút, khóa lại rồi mở tiếp vòi 2 chảy trong 12 phút thì cả hai vòi chảy được $\frac{2}{15}$ bể. Tính thời gian mỗi vòi chảy một mình đầy bể ?

Lời giải :

Gọi $x,y\left(h\right)$ lần lượt là thời gian vòi 1và vòi 2 chảy một mình đầy bể ($x;y>\frac{4}{3}$).

Vậy trong mỗi giờ chảy một mình, vòi 1chảy được $\frac{1}{x}$ bể, vòi 2 chảy được $\frac{1}{y}$ bể.

Đổi 1 giờ 20 giờ $=\frac{4}{3}$giờ ; 10 phút $=\frac{1}{6}$giờ ; 12 phút $=\frac{1}{5}$giờ.

Hai vòi nước cùng chảy vào một bể không có nước thì sau 1 giờ 20 giờ sẽ đầy bể nên ta có phương trình: $\frac{4}{3}.\frac{1}{x}+\frac{4}{3}.\frac{1}{y}=1\left(1\right)$

Nếu để vòi 1 chảy một mình trong 10 phút, khóa lại rồi mở tiếp vòi 2 chảy trong 12 phút thì cả hai vòi chảy được $\frac{2}{15}$bể nên ta có phương trình :

$\frac{1}{6}.\frac{1}{x}+\frac{1}{5}.\frac{1}{y}=\frac{2}{15}\left(2\right)$

Từ $\left(1\right)$ và $\left(2\right)$ ta có hệ phương trình :

$$\begin{cases}\frac{4}{3}.\frac{1}{x}+\frac{4}{3}.\frac{1}{y}=1\\\frac{1}{6}.\frac{1}{x}+\frac{1}{5}.\frac{1}{y}=\frac{2}{5}\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}\frac{1}{x}=\frac{1}{2}\\\frac{1}{y}=\frac{1}{4}\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=2\\y=4\end{cases}\left(tm\right)$$

Vậy nếu chảy một mình thì vòi 1 cần chảy trong 2 giờ, vòi 2 cần chảy trong 4 giờ.

Bài 2. Để hoàn thành một công việc, hai tổ làm chung và dự kiến hoàn thành sau 6 giờ. Trên thực tế, sau 2 giờ hai tổ làm chung, tổ II bị điều đi làm việc khác, tổ I hoàn thành nốt công việc còn lại trong 10 giờ. Hỏi nếu mỗi tổ làm riêng thì sau bao lâu sẽ hoàn thành công việc?

Lời giải

Gọi thời gian để tổ 1 làm một mình xong công việc là $x\left(x>6,h\right)$

Thời gian để tổ 2 làm một mình xong công việc là $y\left(y>6,h\right)$

Mỗi giờ tổ 1 làm được $\frac{1}{x}\left(công\ việc\right)$

Mỗi giờ tổ 2 làm được $\frac{1}{y}\left(công\ việc\right)$

Do hai tổ làm chung và dự kiến hoàn thành sau 6 giờ nên mỗi giờ hai tổ làm được $\frac{1}{6}\left(công\ việc\right)$ nên ta có phương trình:

$$\frac{1}{x}+\frac{1}{y}=\frac{1}{6}(1)$$

Do trên thực tế, sau 2 giờ hai tổ làm chung thì làm được $2.\frac{1}{6}=\frac{1}{3}$ công việc thì tổ II bị điều đi làm việc khác, tổ I hoàn thành nốt công việc còn lại trong 10 giờ nên ta có phương trình:

$$\frac{1}{3}+\frac{10}{x}=1(2)$$

Từ (1) và (2) ta có hệ phương trình:

$$\begin{cases}\frac{1}{x}+\frac{1}{y}=\frac{1}{6}\\ \frac{1}{3}+\frac{10}{x}=1\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}\frac{1}{x}+\frac{1}{y}=\frac{1}{6}\\ \frac{10}{x}=\frac{2}{3}\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}\frac{1}{x}+\frac{1}{y}=\frac{1}{6}\\ x=15\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}\frac{1}{15}+\frac{1}{y}=\frac{1}{6}\\ x=15\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}\frac{1}{y}=\frac{1}{10}\\ x=15\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=15(TM)\\ y=10(TM)\end{cases}$$

Vậy thời gian để tổ 1 làm một mình xong công việc là 15h

Thời gian để tổ 2 làm một mình xong công việc là 10h.

Bài 3. Hai vòi nước cùng chảy vào một bể không có nước thì sau 2 giờ 55 phút đầy bể. Nếu để chảy một mình thì vòi thứ nhất chảy đầy bể nhanh hơn vòi thứ hai là 2 giờ. Tính thời gian mỗi vòi chảy một mình mà đầy bể?

Lời giải

Đổi 2 giờ 55 phút $=\frac{35}{12}$h

Gọi thời gian để vòi thứ nhất chảy một mình đầy bể là: $x\left(x>\frac{35}{12},h\right)$

Thời gian để vòi thứ hai chảy một mình đầy bể là $y\left(y>\frac{35}{12},h\right)$

Mỗi giờ vòi thứ nhất chảy được $\frac{1}{x}(bể)$

Mỗi giờ vòi thứ hai chảy được $\frac{1}{y}(bể)$

Do hai vòi cùng chảy vào một bể không nước thì sau $\frac{35}{12}h$ đầy bể nên mỗi giờ hai vòi cùng chảy được $\frac{12}{35}$ bể nên ta có phương trình:

$$\frac{1}{x}+\frac{1}{y}=\frac{12}{35}(1)$$

Do thời gian để vòi thứ nhất chảy một mình đầy bể nhanh hơn vòi thứ hai là 2h nên ta có phương trình:

$$y-x=2(2)$$

Từ (1) và (2) ta có hệ phương trình:

$$\begin{cases}y-x=2\\ \frac{1}{x}+\frac{1}{y}=\frac{12}{35}\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}y=x+2\\ \frac{1}{x}+\frac{1}{x+2}=\frac{12}{35}\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}y=x+2\\ \frac{35(x+2)}{35x(x+2)}+\frac{35x}{35x(x+2)}=\frac{12x(x+2)}{35x(x+2)}\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}y=x+2\\ 35x+70+35x=12x^2+24x\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}y=x+2\\ 12x^2-46x-70=0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}y=x+2\\ (12x+14).(x-5)=0\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}y=x+2\\ \left[\begin{array}{l}12x+14=0\\ x-5=0\end{array}\right.\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}y=x+2\\ \left[\begin{array}{l}x=-\frac{7}{6}(KTM)\\ x=5(TM)\end{array}\right.\end{cases}\begin{cases}x=5(TM)\\ y=7(TM)\end{cases}$$

Vậy thời gian để vòi thứ nhất chảy một mình đầy bể là 5h

Thời gian để vòi thứ hai chảy một mình đầy bể là 7h.

Dạng 2.3: Toán chuyển động

Bài 1. Một ô tô dự định đi từ A đến B trong một thời gian nhất định. Nếu xe chạy mỗi giờ nhanh hơn 10km thì đến nơi sơm hơn dự định 3 giờ; còn nếu xe chạy chậm lại mỗi giờ 10km thì đến nơi chậm mất 5 giờ. Tính vận tốc của xe lúc đầu, thời gian dự định và chiều dài quãng đường AB?

Lời giải

Gọi Vận tốc ban đầu của ô tô là: $x(x>0;km/h)$

Thời gian ô tô dự định đi là: $y(y>0,h)$

Độ dài quãng đường AB là: $xy(km)$

Nếu xe chạy mỗi giờ nhanh hơn 10km thì đến nơi sớm hơn dự định 3 giờ nên ta có phương trình:

$$(x+10).(y-3)=xy(1)$$

Nếu xe chạy chậm lại mỗi giờ 10km thì đến nới chậm mất 5 giờ nên ta có phương trình:

$$(x-10).(y+5)=xy(2)$$

Từ (1) và (2) ta có hệ phương trình:

$$\begin{cases}(x+10).(y-3)=xy\\(x-10).(y+5)=xy\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}xy-3x+10y-30=xy\\xy+5x-10y-50=xy\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}3x-10y=30\\5x-10y=50\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}10y=3x-30\\5x-(3x-30)=50\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}10y=3x-30\\2x=80\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}10y=3x-30\\x=40\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}y=9(TM)\\x=40(TM)\end{cases}$$

Vậy :

Vận tốc ban đầu của ô tô là: 40km/h

Thời gian ô tô dự định đi là: 9h

Độ dài quãng đường AB là: $40.9=360(km)$

Bài 2. Một ca nô chạy trên sông trong 7 giờ, xuôi dòng 108km và ngược dòng 63km. Một lần khác cũng trong 7 giờ ca nô xuôi dòng 81km và ngược dòng 84km.Tính vận tốc nước chảy và vận tốc canô lúc nước yên lặng?

Lời giải

Gọi vận tốc ca nô lúc nước yên lặng là: $x(x>y>0;km/h)$

Vận tốc nước chảy là: $y(x>y>0;km/h)$

Vận tốc của ca nô khi đi xuôi dòng là: $x+y(km/h)$

Vận tốc của ca nô khi đi ngược dòng là: $x-y(km/h)$

Trong 7 giờ ca nô đi xuôi dòng 108km và ngược dòng 63km nên ta có phương trình:

$$\frac{108}{x+y}+\frac{63}{x-y}=7(1)$$

Trong 7h ca nô đi xuôi dòng 81km và ngược dòng 84km nên ta có phương trình:

$$\frac{81}{x+y}+\frac{84}{x-y}=7(2)$$

Từ (1) và (2) ta có hệ phương trình:

$$\begin{cases}\dfrac{108}{x+y}+\dfrac{63}{x-y}=7\\\dfrac{81}{x+y}+\dfrac{84}{x-y}=7\end{cases}$$ Điều kiện: $\begin{cases}x\neq y\\x\neq -y\end{cases}$

Đặt $\begin{cases}a=\dfrac{1}{x+y}\\b=\dfrac{1}{x-y}\end{cases}(a\neq 0;b\neq 0)$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} 108a+63b=7 \\ 81a+84b=7 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 432a+252b=28 \\ 243a+252b=21 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 189a=7 \\ 81a+84b=7 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} a=\dfrac{1}{27} \\ 81.\dfrac{1}{27}+84b=7 \end{cases}$$

$$\Leftrightarrow \begin{cases} a=\dfrac{1}{27}(TM) \\ b=\dfrac{1}{21}(TM) \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} \dfrac{1}{x+y}=\dfrac{1}{27} \\ \dfrac{1}{x-y}=\dfrac{1}{21} \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x+y=27 \\ x-y=21 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} 2x=48 \\ x-y=21 \end{cases} \begin{cases} x=24(TM) \\ y=3(TM) \end{cases}$$

Vậy :

Vận tốc ca nô lúc nước yên lặng là: 24km/h

Vận tốc nước chảy là: 3km/h.

Bài 3. Một khách du lịch đi trên ô tô 4 giờ, sau đó đi tiếp bằng tàu hỏa trong 7 giờ được quãng đường đường dài 640km. Hỏi vận tốc của tàu hỏa và ô tô, biết rằng mỗi giờ tàu hỏa đi nhanh hơn ô tô 5km?

Lời giải

Gọi :

Vận tốc của tàu hỏa là: $x\left(x>y>0;km/h\right)$

Vận tốc của ô tô là: $y\left(x>y>0;km/h\right)$

Do vận tốc của tàu hỏa nhanh hơn vận tốc của ô tô là 5km/h nên ta có phương trình:

$$x-y=5(1)$$

Một khách du lịch đi trên ô tô 4 giờ nên quãng đường là $4x$ km , sau đó đi tiếp bằng tàu hỏa trong 7 giờ nên quãng đường đi được là $7y$ km ; mà cả quãng đường dài 640km nên ta có phương trình:

$$7x+4y=640(2)$$

Từ (1) và (2) nên ta có hệ phương trình:

$$\begin{cases} x-y=5 \\ 7x+4y=640 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=y+5 \\ 7(y+5)+4y=640 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=y+5 \\ 11y=605 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=y+5 \\ y=55 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} x=60(TM) \\ y=55(TM) \end{cases}$$

Vậy vận tốc của tàu hỏa là: 60km/h

Vận tốc của ô tô là 55 km/h

Bài 4. Hai người khách du lịch xuất phát đồng thời từ hai thành phố cách nhau $38km$. Họ đi ngược chiều và gặp nhau sau 4 giờ. Hỏi vận tốc của mỗi người, biết rằng đến khi gặp nhau, người thứ nhất đi được nhiều hơn người thứ hai $2km$.

Lời giải

Gọi vận tốc người thứ nhất và người thứ hai lần lượt là $a,b\left(km/h\right)\left(a>b>0\right)$.

Sau 4 giờ người thứ nhất đi được quãng đường là $4a\left(km\right)$.

Sau 4 giờ người thứ hai đi được quãng đường là $4b\left(km\right)$.

Vì sau 4 giờ họ gặp nhau nên $4a+4b=38$ (1).

Đến khi gặp nhau, người thứ nhất đi được nhiều hơn người thứ hai $2km$ nên $4a-4b=2$ (2)

Từ (1) và (2) ta có:

$$\begin{cases}4a+4b=38\\4a-4b=2\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}8a=40\\b=\dfrac{4a-2}{4}\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}a=5\\b=4,5\end{cases}(km/h)(tm)$$

Vậy vận tốc người thứ nhất và người thứ hai lần lượt là $5km/h$ và $4,5km/h$.

Dạng 2.4. Toán liên quan tới yếu tố hình học

Bài 1. Một hình chữ nhật. Nếu tăng chiều dài thêm $2m$ và tăng chiều rộng $3m$ thì diện tích tăng $100m^2$. Nếu cùng giảm chiều dài và chiều rộng $2m$ thì diện tích giảm $68m^2$. Tính diện tích hình chữ nhật đó.

Lời giải

Gọi chiều dài và chiều rộng hình chữ nhật lần lượt là $x,y(m)(x>y>2)$.

Nếu tăng chiều dài thêm $2m$ và tăng chiều rộng $3m$ thì diện tích tăng $100m^2$ nên $(x+2)(y+3)-xy=100$ (1).

Nếu cùng giảm chiều dài và chiều rộng $2m$ thì diện tích giảm $68m^2$ nên $xy-(x-2)(y-2)=68$ (2).

Từ (1) và (2) ta có:

$$\begin{cases}(x+2)(y+3)-xy=100\\xy-(x-2)(y-2)=68\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}xy+3x+2y+6-xy=100\\xy-(xy-2x-2y+4)=68\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow\begin{cases}3x+2y=94\\2x+2y=72\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=22\\y=\dfrac{72-2x}{2}\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=22\\y=14\end{cases}(m)(tm)$$

Diện tích hình chữ nhật là: $22.14=308(m^2)$

Vậy diện tích cần tìm là $308m^2$.

Bài 2. Một mảnh vườn hình chữ nhật có diện tích là $720m^2$, nếu tăng chiều dài thêm $6m$ và giảm chiều rộng đi $4m$ thì diện tích mảnh vườn không đổi. Tính các kích thước của mảnh vườn.

Lời giải

Gọi chiều dài và chiều rộng mảnh vườn lần lượt là $x,y(m)(x>y>4)$.

Mảnh vườn hình chữ nhật có diện tích là $720m^2$ nên $xy=720$ (1).

Nếu tăng chiều dài thêm $6m$ và giảm chiều rộng đi $4m$ thì diện tích mảnh vườn không đổi nên $(x+6)(y-4)-xy=0$ (2).

Từ (1) và (2) ta có:

$$\begin{cases}xy=720\\(x+6)(y-4)-xy=0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}xy=720\\-4x+6y-24=0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=\dfrac{720}{y}\\-2x+3y-12=0\end{cases}$$

$$\Leftrightarrow-2.\frac{720}{y}+3y-12=0\Leftrightarrow3y^2-12y-1440=0$$

$\Leftrightarrow 3y^2-1728-12y+288=0 \Leftrightarrow 3\left(y^2-576\right)-12\left(y-24\right)=0$

$\Leftrightarrow 3\left(y-24\right)\left(y+24\right)-12\left(y-24\right)=0 \Leftrightarrow \left(y-24\right)\left(3y+72-12\right)=0$

$\Leftrightarrow \left(y-24\right)\left(3y+60\right)=0 \Leftrightarrow y=24$ (vì $3y+60>0\forall y>4$) $\Leftrightarrow x=30$ (TM)

Vậy kích thước của mảnh vườn là $30m$ và $24m$.

Bài 3. Một mảnh đất hình chữ nhật có chu vi $90m$. Nếu giảm chiều rộng đi $4m$ và giảm chiều dài 20% thì chu vi mảnh đất giảm đi $18m$. Tính chiều dài và chiều rộng của mảnh vườn ban đầu?

Lời giải

Gọi chiều dài và chiều rộng mảnh đất lần lượt là $x,y\left(m\right)\left(45>x>y>4\right)$.

Mảnh đất có chu vi $90m$ nên $2\left(x+y\right)=90 \Leftrightarrow x+y=45$.

Nếu giảm chiều rộng đi $4m$ và giảm chiều dài 20% thì chu vi mảnh đất giảm đi $18m$ nên $2\left(x+y\right)-2\left(80\%x+y-4\right)=18 \Leftrightarrow 0,4x=10 \Leftrightarrow x=25 \Leftrightarrow y=20\left(m\right)\left(tm\right)$.

Vậy chiều dài và chiều rộng của mảnh đất ban đầu lần lượt là $25m$ và $20m$.

Bài 4. Một mảnh đất hình chữ nhật có chu vi $28m$ và độ dài đường chéo bằng $10m$. Tính chiều dài và chiều rộng của mảnh đất.

Lời giải

Gọi chiều dài và chiều rộng mảnh đất lần lượt là $x,y\left(m\right)\left(y<x<10\right)$.

Mảnh đất có chu vi $28m$ nên $2\left(x+y\right)=28 \Leftrightarrow x+y=14 \Leftrightarrow x=14-y\ \left(1\right)$.

Mảnh đất có độ dài đường chéo bằng $10m$ nên $x^2+y^2=100$ (định lý Pi – ta – go) $\left(2\right)$.

Thay $\left(1\right)$ vào $\left(2\right)$ ta có:

$\left(14-y\right)^2+y^2=100 \Leftrightarrow 2y^2-28y+196=100 \Leftrightarrow y^2-14y+48=0$

$\Leftrightarrow y^2-14y+49=1 \Leftrightarrow \left(y-7\right)^2=1 \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} y-7=1 \Leftrightarrow y=8 \Leftrightarrow x=6\left(ktm\right) \\ y-7=-1 \Leftrightarrow y=6 \Leftrightarrow x=8\left(tm\right) \end{array}\right.$

Vậy chiều dài và chiều rộng của mảnh đất lần lượt là $8m$ và $6m$.

Dạng 2.5. Toán phần trăm

Câu 10. Hai xí nghiệp theo kế hoạch phải làm tổng cộng 360 dụng cụ. Trên thực tế, xí nghiệp 1 vượt mức 12%, xí nghiệp 2 vượt mức 10% do đó cả hai xí nghiệp làm tổng cộng 400 dụng cụ. Tính số dụng cụ của mỗi xí nghiệp phải làm.

Lời giải

Gọi số dụng cụ của xí nghiệp 1 phải làm theo kế hoạch là x (dụng cụ) ($x\in\mathbb{N}^*$),

số dụng cụ xí nghiệp 2 phải làm theo kế hoạch là y (dụng cụ) ($y\in\mathbb{N}^*$).

Theo bài ra ta có:

Hai xí nghiệp theo kế hoạch phải làm tổng cộng 360 dụng cụ nên $x+y=360(1)$.

Trên thực tế, xí nghiệp 1 vượt mức 12%, xí nghiệp 2 vượt mức 10% do đó cả hai xí nghiệp làm tổng cộng 400 dụng cụ nên $x+12\%x+y+10\%y=400\Leftrightarrow 1,12x+1,1y=400(2)$.

Từ (1) và (2) ta có hệ: $\begin{cases}x+y=360\\1,12x+1,1y=400\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=200\\y=160\end{cases}$ (thỏa mãn điều kiện)

Vậy số dụng cụ của xí nghiệp 1 phải làm theo kế hoạch là 200 dụng cụ, số dụng cụ của xí nghiệp 2 phải làm theo kế hoạch là 160 dụng cụ.

Câu 11. Hai trường A, B có 210 học sinh thi đỗ vào lớp 10 đạt tỉ lệ trúng tuyển 84%. Biết số học sinh đỗ của trường A chiếm 80%, số học sinh đỗ của trường B chiếm 90%. Tính số học sinh dự thi của mỗi trường.

Lời giải

Gọi số học sinh dự thi của trường A là x (em) ($x\in\mathbb{N}^*$),

số học sinh dự thi của trường B là y (em) ($y\in\mathbb{N}^*$).

Theo bài ra ta có:

Hai trường A, B có 210 học sinh thi đỗ vào lớp 10 và số học sinh đỗ của trường A chiếm 80%, số học sinh đỗ của trường B chiếm 90% nên $0,8x+0,9y=210(1)$.

Tỉ lệ trúng tuyển của cả hai trường là 84% nên $(x+y).84\%=210\Leftrightarrow x+y=250(2)$.

Từ (1) và (2) ta có hệ: $\begin{cases}0,8x+0,9y=210\\x+y=250\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=150\\y=100\end{cases}$ (thỏa mãn điều kiện)

Vậy số học sinh dự thi của trường A là 150 em, số học sinh dự thi của trường B là 100 em.

Câu 12. Trong tuần đầu hai tổ sản xuất được 1500 bộ quần áo. Sang tuần thứ 2, tổ 1 vượt mức 25%, tổ 2 giảm mức 18% nên trong tuần này cả hai tổ sản xuất được 1617 bộ quần áo. Hỏi trong tuần đầu mỗi tổ sản xuất được bao nhiêu bộ quần áo?

Lời giải

Gọi số bộ quần áo trong tuần đầu tổ 1 sản xuất được là x (bộ) ($x\in\mathbb{N}^*$),

số bộ quần áo trong tuần đầu tổ 2 sản xuất được là y (bộ) ($y\in\mathbb{N}^*$).

Theo bài ra ta có:

Trong tuần đầu hai tổ sản xuất được 1500 bộ quần áo nên $x+y=1500(1)$.

Sang tuần thứ 2, tổ 1 vượt mức 25%, tổ 2 giảm mức 18% nên trong tuần này cả hai tổ sản xuất được 1617 bộ quần áo nên $x+25\%x+y-18\%y=1617\Leftrightarrow 1,25x+0,82y=1617(2)$.

Từ (1) và (2) ta có hệ: $\begin{cases}x+y=1500\\1,25x+0,82y=1617\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}x=900\\y=600\end{cases}$ (thỏa mãn điều kiện)

Vậy trong tuần đầu tổ 1 sản xuất được 900 bộ quần áo, tổ 2 sản xuất được 600 bộ quần áo.

Dạng 3. Hàm số $y=ax^2\,(a\neq 0)$. Phương trình bậc hai một ẩn

Câu 1. Cho hàm số $y=x^2$ có đồ thị là Parabol (P) và hàm số $y=x+2$ có đồ thị là đường thẳng (d).

a) Chứng minh (d) cắt (P) tại hai điểm phân biệt.

b) Hãy xác định tọa độ các giao điểm A,B của (P) và (d).

c) Tính diện tích của tam giác OAB (O là gốc tọa độ).

Lời giải

a) Xét phương trình hoành độ giao điểm của (P) và (d): $x^2=x+2\Leftrightarrow x^2-x-2=0\,(1)$.

Ta thấy (1) có $a.c=1.(-2)<0\Rightarrow(1)$ có hai nghiệm phân biệt nên (d) cắt (P) tại hai điểm phân biệt.

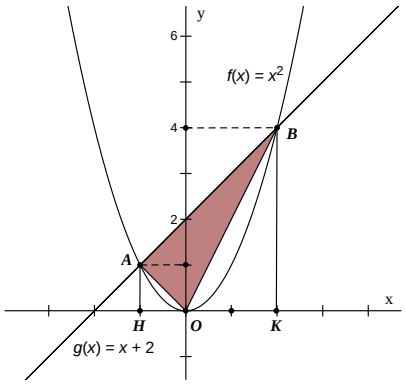
b) Xét phương trình hoành độ giao điểm của (P) và (d): $x^2=x+2\Leftrightarrow x^2-x-2=0\,(1)$.

Ta thấy (1) có $a-b+c=1-(-1)+(-2)=0\Rightarrow(1)$ có hai nghiệm phân biệt $x_1=-1;x_2=2$.

Với $x_1=-1\Rightarrow y_1=(-1)^2=1;\ x_2=2\Rightarrow y_2=(2)^2=4$.

Vậy (d) cắt (P) tại hai điểm là $A(-1;1)$ và $B(2;4)$.

c)

Tam giác OAB (O là gốc tọa độ) có $A(-1;1)$ và $B(2;4)$.

Gọi H,K lần lượt là hình chiếu của A,B lên Ox ta có :

$AH=1;BK=4;OH=1;OK=2;HK=3$.

$$S_{OAB}=S_{AHKB}-S_{OHA}-S_{OKB}=\frac{1}{2}\left((AH+BK).HK-OH.AH-OK.BK\right)$$

$$\Rightarrow S_{OAB}=\frac{1}{2}\left((1+4).3-1.1-2.4\right)=3$$ (đơn vị diện tích).

Vậy $S_{OAB}=3$ (đơn vị diện tích).

Bài 2: Cho hàm số $y=ax^2\left(a\neq 0\right)$ có đồ thị là Parabol (P)

a) Xác định a biết Parabol (P) đi qua điểm $M\left(-1;1\right)$

b) Vẽ đồ thị hàm số $y=ax^2$ với a vừa tìm được ở câu trên.

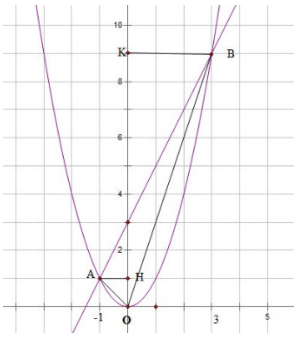
c) Cho đường thẳng $\left(d\right):y=2x+3$. Tìm tọa độ giao điểm của $\left(d\right)$ và $\left(P\right)$ với hệ số a tìm được.

d) Tính diện tích tam giác AOB với A,B là các giao điểm của $\left(d\right)$ và $\left(P\right)$

Lời giải

a) Parabol (P) đi qua điểm $M\left(-1;1\right)\Rightarrow 1=a.\left(-1\right)^2\Leftrightarrow a=1\Rightarrow\left(P\right):y=x^2$

b) Đồ thị hàm số $y=x^2$

c) Phương trình hoành độ giao điểm của $\left(d\right)$ và $\left(P\right)$ là:

$$x^2=2x+3\Leftrightarrow x^2-2x-3=0\Leftrightarrow\left(x+1\right)\left(x-3\right)=0\Leftrightarrow\left[\begin{array}{l}x=-1\Rightarrow y=1\Rightarrow A\left(-1;1\right)\\x=3\Rightarrow y=9\Rightarrow B\left(3;9\right)\end{array}\right.$$

d) Tính diện tích tam giác AOB với A,B là các giao điểm của $\left(d\right)$ và $\left(P\right)$

Gọi C là giao điểm của đường thẳng $\left(d\right)$ với trục $Ox\Rightarrow C\left(0;3\right)\Rightarrow OC=3$ (đơn vị dài)

Kẻ $AH\perp Oy\Rightarrow H\left(0;1\right)\Rightarrow AH=1$ (đơn vị dài)

Kẻ $BK\perp Oy\Rightarrow K\left(0;9\right)\Rightarrow BK=3$ (đơn vị dài)

Ta có:

$$S_{OAB}=S_{OAC}+S_{OBC}=\frac{1}{2}AH.OC+\frac{1}{2}BK.OC=\frac{1}{2}.1.3+\frac{1}{2}.3.3=6\text{ (đơn vị diện tích)}$$

Bài 3: Cho hàm số $y=-x^2$ có đồ thị là Parabol $\left(P\right)$ và hàm số $y=x-2$ có đồ thị là đường thẳng $\left(d\right)$. Gọi A,B là giao điểm của $\left(d\right)$ và $\left(P\right)$. Tính diện tích tam giác AOB

Lời giải

Phương trình hoành độ giao điểm của (d) và (P) là:

$$-x^2 = x-2 \Leftrightarrow x^2+x-2=0 \Leftrightarrow (x-1)(x+2)=0 \Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} x=1 \Rightarrow y=-1 \Rightarrow A(1;-1) \\ x=-2 \Rightarrow y=-4 \Rightarrow B(-2;-4) \end{array}\right.$$

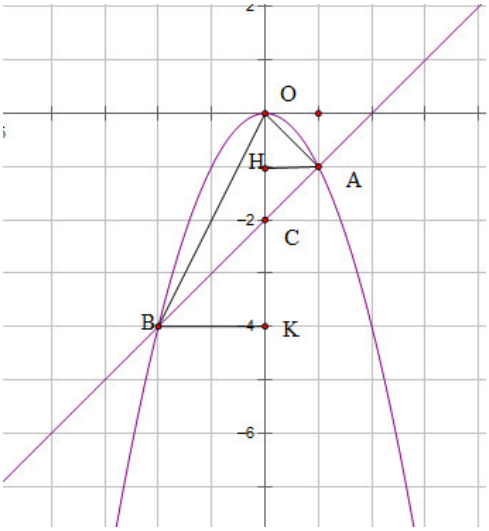
Gọi C là giao điểm của đường thẳng (d) với trục $Ox \Rightarrow C(0;-2) \Rightarrow OC = 2$ (đơn vị dài)

Kẻ $AH \perp Oy \Rightarrow H(0;-1) \Rightarrow AH = 1$ (đơn vị dài)

Kẻ $BK \perp Oy \Rightarrow K(0;-4) \Rightarrow BK = 2$ (đơn vị dài)

Ta có:

$$S_{OAB} = S_{OAC} + S_{OBC} = \frac{1}{2}AH.OC + \frac{1}{2}BK.OC = \frac{1}{2}.1.2 + \frac{1}{2}.2.2 = 3 \text{ (đơn vị diện tích)}$$

Bài 4: Cho hàm số $y = ax^2 (a \neq 0)$ có đồ thị là Parabol (P)và đường thẳng $(d): y = -2x+3$

a) Xác định hệ số a biết rằng (P) đi qua điểm $(-2;4)$

b) Gọi A, B là hai giao điểm của $(P), (d)$, H, K lần lượt là hình chiếu của A, B trên trục hoành. Tính diện tích tứ giác $AHKB$.

Lời giải

a) Xác định hệ số a biết rằng (P) đi qua điểm $(-2;4)$

Vì (P) đi qua điểm $(-2;4) \Rightarrow 4 = a.(-2)^2 \Leftrightarrow a = 1 \Rightarrow y = x^2$

b) Phương trình hoành độ giao điểm của (d) và (P) là:

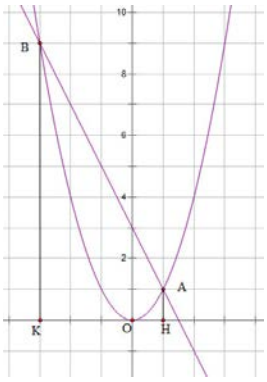
$$x^2=-2x+3\Leftrightarrow x^2+2x-3=0\Leftrightarrow (x-1)(x+3)=0\Leftrightarrow \left[\begin{array}{l} x=1\Rightarrow y=1\Rightarrow A(1;1)\\ x=-3\Rightarrow y=9\Rightarrow B(-3;9)\end{array}\right.$$

H,K lần lượt là hình chiếu của A,B trên trục hoành $\Rightarrow H(1;0)\Rightarrow AH=1$ (đơn vị dài)

$K(-3;0)\Rightarrow BK=9$ (đơn vị dài), $HK=4$ (đơn vị dài)

Ta có $AH//BK$ (cùng vuông góc với trục hoành) $\Rightarrow$ tứ giác $AHKB$ là hình thang

Suy ra $S_{AHKB}=\frac{1}{2}(AH+BK).HK=\frac{1}{2}.(1+9).4=20$ (đơn vị diện tích)

Câu 5. Giải phương trình bậc hai

a) $2x^2-3x-5=0$

b) $x^2-6x+8=0$

c) $9x^2-12x+4=0$

d) $-3x^2+4x-4=0$

Lời giải

a) Vì $a-b+c=2-(-3)+(-5)=0$ nên phương trình có hai nghiệm phân biệt: $x_1=-1;x_2=\frac{5}{2}$

Vậy: $S=\left\{-1;\frac{5}{2}\right\}$.

b) Ta có: $\Delta'=(-3)^2-1.8=1>0$ nên phương trình có hai nghiệm phân biệt:

$x_1=\frac{3-\sqrt{1}}{1}=2$; $x_2=\frac{3+\sqrt{1}}{1}=4$.

Vậy: $S=\{2;4\}$.

c) Ta có: $\Delta'=(-6)^2-9.4=0$ nên phương trình có hai nghiệm kép: $x_1=x_2=\frac{6}{9}=\frac{2}{3}$.

Vậy: $S=\left\{\frac{2}{3}\right\}$.

d) Ta có: $\Delta'=2^2-(-3)(-4)=-8<0$ nên phương trình vô nghiệm.

Vậy phương trình đã cho vô nghiệm.

Câu 6. Cho phương trình $(m+1)x^2-2mx+m-3=0$ (m là tham số)

a) Giải phương trình với $m=2$.

b) Tìm điều kiện của m để phương trình đã cho có hai nghiệm phân biệt.

Lời giải

a) Với $m=2$ phương trình đã cho trở thành: $3x^2-4x-1=0$.

Ta có: $\Delta'=(-2)^2-3.(-1)=7>0$ nên phương trình có hai nghiệm phân biệt:

$x_1=\dfrac{2-\sqrt{7}}{3};\ x_2=\dfrac{2+\sqrt{7}}{3}$.

Vậy với $m=2$ phương trình có hai nghiệm phân biệt là: $x_1=\dfrac{2-\sqrt{7}}{3};\ x_2=\dfrac{2+\sqrt{7}}{3}$.

b) Để phương trình đã cho có hai nghiệm phân biệt thì:

$$\begin{cases}a\neq 0\\ \Delta'>0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}m+1\neq 0\\ m^2-(m+1)(m-3)>0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}m\neq -1\\ 2m+3>0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}m\neq -1\\ m>-\dfrac{3}{2}\end{cases}.$$

Vậy để phương trình đã cho có hai nghiệm phân biệt thì $m>-\dfrac{3}{2}$ và $m\neq -1$.

Câu 7. Cho phương trình $x^2-(2m-1)x+m^2-m-6=0$ (m là tham số)

a) Giải phương trình với $m=-5$.

b) Chứng minh rằng phương trình luôn có hai nghiệm phân biệt với mọi giá trị của m.

Lời giải

a) Với $m=-5$ phương trình đã cho trở thành: $x^2+11x+24=0$.

Ta có: $\Delta=(11)^2-4.24=25>0$ nên phương trình có hai nghiệm phân biệt:

$x_1=\dfrac{-11-\sqrt{25}}{2}=-8;\ x_2=\dfrac{-11+\sqrt{25}}{2}=-3$.

Vậy với $m=-5$ phương trình có hai nghiệm phân biệt là: $x_1=-8;\ x_2=-3$.

b) Ta có $\Delta=(2m-1)^2-4.(m^2-m-6)=25>0$ với mọi giá trị của m.

Do đó phương trình luôn có hai nghiệm phân biệt với mọi giá trị của m.

Câu 8. Cho phương trình $mx^2-2(m-1)x+m-3=0$ (m là tham số).

Tìm các giá trị của m để phương trình:

a) Có hai nghiệm phân biệt

b) Có nghiệm kép

c) Vô nghiệm

d) Có nghiệm.

Lời giải

Với $m=0$ phương trình trở thành: $2x-3=0\Leftrightarrow x=\dfrac{3}{2}$.

Với $m\neq 0$ phương trình đã cho là phương trình bậc hai có: $\Delta'=(m-1)^2-m(m-3)=m+1$.

a) Để phương trình đã cho có hai nghiệm phân biệt thì:

$$\begin{cases}a\neq 0\\ \Delta'>0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}m\neq 0\\ m+1>0\end{cases}\Leftrightarrow\begin{cases}m\neq 0\\ m>-1\end{cases}.$$

Vậy để phương trình đã cho có hai nghiệm phân biệt thì $m>-1$ và $m\neq 0$.

b) Để phương trình đã cho có nghiệm kép thì:

$\begin{cases} a \neq 0 \\ \Delta' = 0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} m \neq 0 \\ m+1=0 \end{cases} \Leftrightarrow \begin{cases} m \neq 0 \\ m=-1 \end{cases} \Leftrightarrow m=-1.$

Vậy để phương trình đã cho có nghiệm kép thì $m=-1$.

c) Với $m=0$ phương trình có nghiệm là $x=\dfrac{3}{2}$.

Với $m \neq 0$ phương trình đã cho vô nghiệm khi: $\Delta' < 0 \Leftrightarrow m+1<0 \Leftrightarrow m<-1$.

Vậy để phương trình đã cho vô nghiệm thì $m<-1$.

d) Với $m=0$ phương trình có nghiệm là $x=\dfrac{3}{2}$.

Với $m \neq 0$ phương trình đã cho có nghiệm khi: $\Delta' \geq 0 \Leftrightarrow m+1 \geq 0 \Leftrightarrow m \geq -1$.

Vì $m=0$ thỏa mãn $m \geq -1$ nên phương trình đã cho có nghiệm khi $m \geq -1$.

Câu 9. Trong mặt phẳng tọa độ Oxy cho $(P): y=x^2$ và đường thẳng $(d): y=mx+3$.

a) Chứng tỏ (d) luôn cắt (P) tại hai điểm phân biệt.

b) Tìm tọa độ các giao điểm A, B của Parabol (P) và đường thẳng (d) khi $m=2$. Tính diện tích ΔAOB.

Lời giải

a) Phương trình hoành độ giao điểm của Parabol (P) và đường thẳng (d) là:

$x^2 = mx+3 \Leftrightarrow x^2 - mx - 3 = 0$.

Ta có: $\Delta = m^2 + 12 > 0$ với mọi giá trị của m.

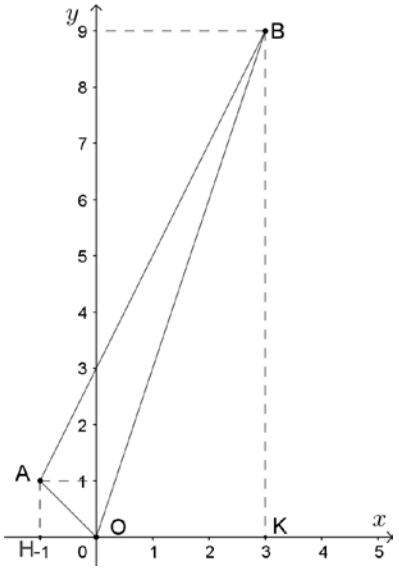
Do vậy phương trình hoành độ giao điểm của Parabol (P) và đường thẳng (d) luôn có hai nghệm phân biệt nên (d) luôn cắt (P) tại hai điểm phân biệt.

b) Khi $m=2$ phương trình hoành độ giao điểm trở thành: $x^2-2x-3=0$.

Vì $a-b+c=1-(-2)+(-3)=0$ nên phương trình có nghiệm là: $x_1=-1; x_2=3$.

Với $x_1=-1 \Rightarrow y_1=x_1^2=1$ ta được $A(-1;1)$.

Với $x_2=3 \Rightarrow y_2=x_2^2=9$ ta được $B(3;9)$.

Ta có: $OH=|-1|=1$; $OK=|3|=3$; $AH=|1|=1$; $BK=|9|=9$.; $HK=HO+OK=1+3=4$

$S_{\Delta AHO}=\frac{1}{2}AH.HO=\frac{1}{2}.1.1=\frac{1}{2}$ (đvdt)

$S_{\Delta BKO}=\frac{1}{2}BK.KO=\frac{1}{2}.9.3=\frac{27}{2}$(đvdt)

$S_{AHBK}=\frac{1}{2}(AH+BK).HK.=\frac{1}{2}.(1+9).4=20$ (đvdt).

Vậy $S_{\Delta AOB}=S_{AHKB}-S_{\Delta AHO}-S_{BKO}=20-\frac{1}{2}-\frac{27}{2}=6$ (đvdt).

Dạng 4: Góc với đường tròn.

Câu 1. Cho đường tròn $(O;R)$ và điểm A cố định ngoài đường tròn. Qua A kẻ hai tiếp tuyến AM,AN tới đường tròn (M,N là hai tiếp điểm). Một đường thẳng d đi qua A cắt đường tròn $(O;R)$ tại B và C $(AB<AC)$. Gọi I là trung điểm BC.

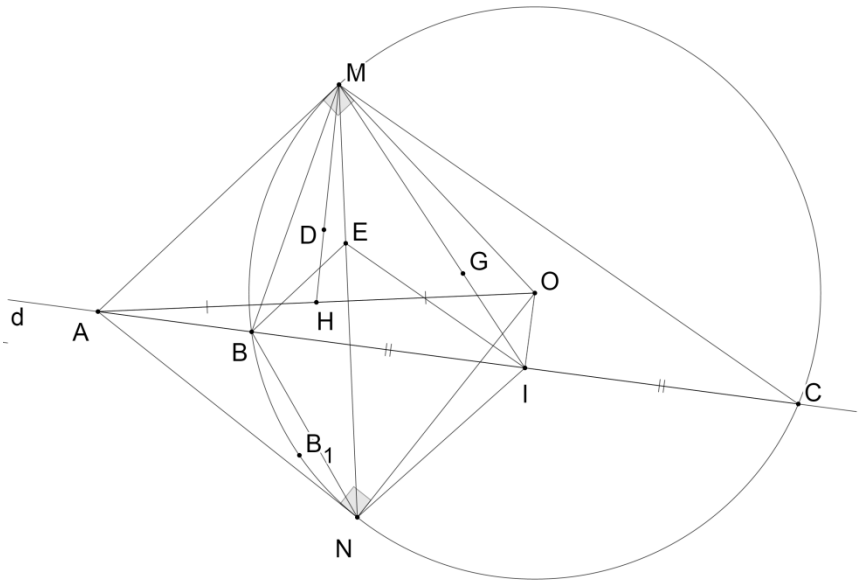
a) Chứng minh năm điểm A,M,N,O,I thuộc một đường tròn.

b) Chứng minh $AM^2=AB.AC$.

c) Đường thẳng qua B song song với AM cắt MN tại E. Chứng minh $IE//MC$.

d) Chứng minh khi d thay đổi quay quanh điểm A thì trọng tâm G của tam giác MBC luôn nằm trên một đường tròn cố định.

Lời giải

a) Ta có: $\widehat{AMO}+\widehat{ANO}=90°+90°=180°\Rightarrow AMON$ nội tiếp đường tròn (1)

Ta có: I là trung điểm $BC\Rightarrow OI\perp BC\Rightarrow\widehat{AIO}=90°\Rightarrow\widehat{AMO}+\widehat{AIO}=90°+90°=180°$

$\Rightarrow AMOI$ nội tiếp đường tròn (2)

Từ (1) và (2) $\Rightarrow A,M,N,O,I$ cùng thuộc một đường tròn.

b) Xét ΔAMB và ΔACM có:

$\left.\begin{array}{l}\widehat{AMB}=\widehat{MCA}=\frac{1}{2}sđ\widehat{BM}\\ \widehat{BAM}\text{ chung}\end{array}\right\}\Delta AMB\#\Delta ACM$ (g.g) $\Rightarrow\frac{AM}{AC}=\frac{AB}{AM}\Rightarrow AM^2=AB.AC$

c) Ta có: $BE//AM \Rightarrow \widehat{MAB} = \widehat{EBI}$ (2 góc đồng vị)

Ta có: A, M, N, O, I cùng thuộc một đường tròn $\Rightarrow \widehat{MAI} = \widehat{MNI} = \frac{1}{2}\widehat{MI}$

$\Rightarrow \widehat{EBI} = \widehat{ENI} \Rightarrow BEIN$ nội tiếp đường tròn

$\Rightarrow \widehat{BEI} + \widehat{BNI} = 180° \Rightarrow \widehat{BEI} = 180° - \widehat{BNI} = 90° \Rightarrow BE \perp EI$

Mà $BE//AM$

$\Rightarrow EI \perp AM$

Mà $AM \perp AC$

$\Rightarrow EI//AM$

d) Gọi H là trung điểm cạnh OA, D là trọng tâm ΔAOM

$\Rightarrow \frac{MD}{MH} = \frac{MG}{MI} = \frac{2}{3} \Rightarrow GD//IH \Rightarrow \frac{GD}{IH} = \frac{2}{3}$

Mà ΔOAI vuông tại I, H là trung điểm cạnh $OA \Rightarrow HI = \frac{OA}{2}$

$\Rightarrow GD = \frac{2}{3}HI = \frac{2}{3}.\frac{1}{2}OA = \frac{OA}{3}$

Mà ΔAOM cố định nên D cố định, OA cố định

Suy ra G cố định thuộc đường tròn tâm D bán kính $\frac{OA}{3}$.

Câu 2. Cho tam giác ABC vuông tại A và điểm M thuộc cạnh AC. Vẽ đường tròn tâm O đường kính MC cắt BC tại E. Nối BM cắt đường tròn (O) tại N, AN cắt đường tròn (O) tại D. Lấy I đối xứng với M qua A, K đối xứng với M qua E.

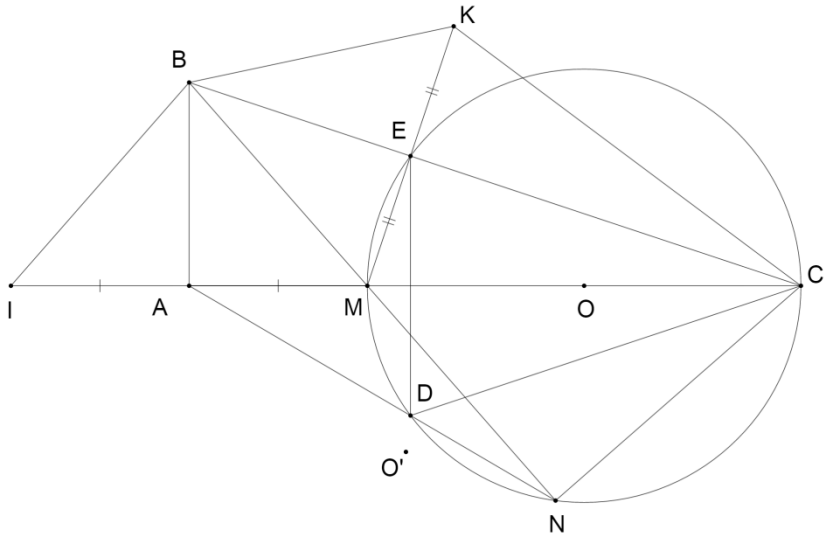
a) Chứng minh $BANC$ là tứ giác nội tiếp.

b) Chứng minh CA là tia phân giác của $\widehat{BCD}$.

c) Chứng minh $ABED$ là hình thang.

d) Tìm vị trí M để đường tròn ngoại tiếp tam giác BIK có bán kính nhỏ nhất.

Lời giải

1) Ta có : $\widehat{BAC} = \widehat{BNC} = 90° \Rightarrow BANC$ nội tiếp đường tròn

2) $\left.\begin{array}{l}\widehat{BCA}=\widehat{BNA}=\dfrac{1}{2}\widehat{AB}\\ \widehat{BNA}=\widehat{ACD}=\dfrac{1}{2}\widehat{MD}\end{array}\right\}\Rightarrow \widehat{BCA}=\widehat{ACD}\Rightarrow CA$ là tia phân giác của $\widehat{BCD}$

3) Ta có: $\widehat{ABC}+\widehat{ANC}=180^\circ$ ($BANC$ là tứ giác nội tiếp)

Mà $\widehat{DEC}+\widehat{ANC}=180^\circ$

$\Rightarrow \widehat{ABC}=\widehat{DEC}\Rightarrow AB//ED\Rightarrow ABED$ là hình thang

4) Ta có: BC là đường trung trực $MK\Rightarrow\begin{cases}\widehat{BMK}=\widehat{BKM}\\ \widehat{KMC}=\widehat{MKC}\end{cases}$

Ta có: AB là đường trung trực $IM\Rightarrow \widehat{BIM}=\widehat{BMI}$

Ta có: $\widehat{BIC}+\widehat{BKC}=\widehat{BMI}+\widehat{BKM}+\widehat{MKC}=\widehat{BMI}+\widehat{BMK}+\widehat{KMC}=180^\circ$

$\Rightarrow BICK$ nội tiếp đường tròn

Gọi O' là tâm đường tròn ngoại tiếp tứ giác $BIKC$

$\Rightarrow O'$ thuộc đường trung trực của BC

$\Rightarrow O'B$ nhỏ nhất khi O' là trung điểm của BC

Mà $O'B=O'\text{C}=\text{O'K}$

$\Rightarrow \Delta KBC$ vuông tại K

$\Rightarrow \widehat{BKC}=\widehat{BMC}=90^\circ$

$\Rightarrow M\equiv A$

Bài 4. Cho hai số thực $x,\ y$ thỏa mãn điều kiện $xy=1$ và $x>y$. Chứng minh rằng $A=\dfrac{x^2+y^2}{x-y}\ge 2\sqrt{2}$

Lời giải

Ta có:

$$A=\frac{x^2+y^2}{x-y}$$

$$=\frac{x^2-2xy+y^2+2xy}{x-y}$$

$$=\frac{(x-y)^2+2xy}{x-y}$$

$$=x-y+\frac{2xy}{x-y}$$

$$=x-y+\frac{2}{x-y}\ (\text{do } xy=1)$$

Vì $x>y$

$\Rightarrow x-y>0$

$\Rightarrow \frac{2}{x-y} > 0$

Áp dụng bất đẳng thức Cauchy ta có:

$x-y+\frac{2}{x-y} \geq 2\sqrt{(x-y).\frac{2}{x-y}}$

$\Rightarrow A \geq 2\sqrt{2}$ (điều phải chứng minh)

Bài 5. Cho các số thực dương x, y, z thỏa mãn $xy+yz+zx=3$. Tìm giá trị lớn nhất của biểu thức $P=\frac{x}{\sqrt{x^2+3}}+\frac{y}{\sqrt{y^2+3}}+\frac{z}{\sqrt{z^2+3}}$

Lời giải

Ta có:

$\frac{x}{\sqrt{x^2+3}}$

$=\frac{\sqrt{x}.\sqrt{x}}{\sqrt{x^2+xy+yz+zx}}$ (do $xy+yz+zx=3$)

$=\frac{\sqrt{x}.\sqrt{x}}{\sqrt{x(x+y)+z(y+x)}}$

$=\frac{\sqrt{x}.\sqrt{x}}{\sqrt{(x+y)(x+z)}}$

$=\frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x+y}}.\frac{\sqrt{x}}{\sqrt{x+z}}$

$=\sqrt{\frac{x}{x+y}}.\sqrt{\frac{x}{x+z}}$

$\leq \frac{1}{2}\left(\frac{x}{x+y}+\frac{x}{x+z}\right)$ (bất đẳng thức Cauchy)

Tương tự ta có:

$\frac{y}{\sqrt{y^2+3}} \leq \frac{1}{2}\left(\frac{y}{y+z}+\frac{y}{x+y}\right)$

$\frac{z}{\sqrt{z^2+3}} \leq \frac{1}{2}\left(\frac{z}{x+z}+\frac{z}{y+z}\right)$

Suy ra:

$$P \le \frac{1}{2}\left(\frac{x}{x+y}+\frac{x}{x+z}+\frac{y}{y+z}+\frac{y}{x+y}+\frac{z}{x+z}+\frac{z}{y+z}\right)$$

$$=\frac{1}{2}\left(\frac{x}{x+y}+\frac{y}{x+y}+\frac{x}{x+z}+\frac{z}{x+z}+\frac{y}{y+z}+\frac{z}{y+z}\right)$$

$$=\frac{1}{2}\left(\frac{x+y}{x+y}+\frac{x+z}{x+z}+\frac{y+z}{y+z}\right)$$

$$=\frac{1}{2}.3=\frac{3}{2}$$

Dấu "=" xảy ra $\Leftrightarrow x=y=z=1$

Vậy $P_{\max}=\frac{3}{2}\Leftrightarrow x=y=z=1$